

Neljännesvuosittain ilmestynvä kulttuurilehti
Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry

Jedidut

יְדִידוּת

*Julkaisija: Suomi-Israel Yhdistysten Liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
www.suomi-israel.fi, liitto@suomi-israel.fi*

SSN-L 1235-8290
ISSN 1235-8290 (Painettu)
ISSN 1799-0742 (Verkkajulkaisu)

Vastaava toimittaja: Reino Kurki-Suonio jedidut@suomi-israel.fi
Toimituskunta: Mikael Enckell, Vesa Hirvonen, Juha-Pekka Rissanen,
Sirkku Salmela, Mila Westerberg.
Ilmesty: neljä kertaa vuodessa. Vuosikerta 20 euroa, kestopainaus 15 euroa.
Ilmoitushinnat: 1/1 s. 170 euroa, 1/2 s. 95 euroa, 1/4 s. 55 euroa, 1/8 s. 35 euroa.
Painopaikka: Painomerkki Oy, Helsinki. Taitto: Kirsi Pääskyvuori.

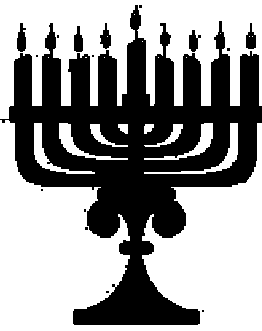

*Kansikuva: Jerusalem valokuvattuna 150 vuotta sitten.
Kuva: Frank M. Good, American Colony Photographic
Department. Vanhoista Israel-valokuvista lisää s. 18.*

22. usk. nro 4/2012

Shalom!	3
Joulu-sanan alkuperä	4
Heprean ja jiddishin kielikiista Israelissa	6
Kuolleidenmeren vaikutus Israelin vesihuoltoon	8
Israelin öljy- ja kaasuihme	10
Kauppan ja teollisuuden Israel-yhteyksiä	12
Intel panostaa israelilaisnuorten koulutukseen	13
Johanneksenleipäpuu-festivaali	14
Ei lasten leikkiä	16
Liittokokous Turussa	17
Israelin historiaa: viikon kuva Tempelivuorelta	18
Taidetta Hämeenkyrössä	19
Israel ei polje paikallaan – hyviä uutisia	20
Maukasta hanukka- ja jouluaikaa!	21

Suomi-Israel yhdistysten liitto ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomien ystävyysyhdistysten liitto. Tätä linjaa seuraten Jedidut pyrkii lisäämään Israelin maan ja kansan tuntemusta sekä levittämään tietoa Israelin kulttuurista, historiasta ja yhteiskunnasta.

Shalom!

Vuosi on taas loppuillaan, ja on aika hiljentyä ajattelemaan, mitä kaikkea se on antanut. Päälimmäisinä ovat mielessä tietysti kuluneen syksyn ja loppuvuoden tapahtumat.

Monien Israel-ystävien mieltä on painanut se, että Kirkon Ulkomaanapu otti poliittisen kannan tukemalla tahoja, joiden tavoitteena on israelilaisten tuotteitten boikotointi. Boikotoinnista ei tosin ole suoraan kysymys, kun vaaditaan, ettei Israelia saa merkitä Juudean ja Samarian tuotteitten alkupe-
rämaaksi, mutta siihen sillä käytännössä tähdätään. Kovin valikoiva tuo kannanotto on, kun maailmassa on monia kiistanalaisia alueita, joihin ei haluta ottaa kantaa, ja kun tiedämme, ettei ns. Länsirannan kansainvälisoikeudellinen asema ole niin yksiselitteinen kuin mitä meidän annetaan ymmärtää.

Tässä asiassa voimme itse kukin tehdä ainakin sen, että kannustamme Israelin tuotteitten tuontia ostamalla niitä. Kyllä niitä kaupoista löytyy.

Syksyllä mieliä kohahdutti Suomen lipun alla purjehtineen Estelle-laivan yritys murtaa Gazan saarto. *Aamulehdessä* toimittaja **Kari Huovialan** Puheenaihe-kirjoitus *Haavelaivan propagandalasti* kommentoi sitä hyvin ja sai lukijoilta paljon Israel-myönteistä palautetta. Sittemmin olen kuullut, että Estellen "humanitäärinen apu" – viisi polkupyörää, kaksi pyörätuolia, viidet kainalosauvat, satakunta jalkapalloa ym – vietiin yhdellä pakettiautolla Ashdodista Gazaan.

Marraskuussa meidät vakavoitti Israelin ja Hamasin välien kärjistyminen lyhytaikaiseksi sodaksi. Israelin kannalta

oli erityisen huolestuttavaa nähdä, miten suuri osa maasta jo on Gazasta tulevan – vielä onneksi sattumanvaraisen – raketitulen ulottuvilla. Kyynisesti voi tosin sanoa, että Hamas järjesti tässä Israelin "rautakuppu"-järjestelmälle kansainvälisen myyntinäytöksen, jossa onnistumisprosentti oli joidenkin tietojen mukaan lähes 90 %.

Jos tässä selkkauksessa haluaa nähdä jotain myönteistä, niin sitä oli Israelin itsepuolustusosoikeuden selvä tunnistaminen länsimaissa. Tavallista enemmän mediassa näytettiin myös sitä, miten tilanne koettiin Israelissa, ja Israelin pidättäytyminen maasodasta hillitsi arvostelua "liiallisesta voimankäytöstä".

Aamulehti tarkasteli pääkirjoituksessaan tätä kuohuntaa median valtavirrasta poikkeavalla tavalla. *Arab News* -lehdessä ilmestyneen artikkelin pohjalta siinä todettiin, ettei arabien todellinen vihollinen ole Israel, vaan "korruptio, puutteellinen koulutus, terveydenhuollon huono taso sekä vapauden ja ihmiselämän kunnioituksen puute".

Kuten aina vuoden lopulla, paljon on aihetta niin kiitokseen kuin rukoukseen. Omien vaikeuksiemmekin keskellä mielessämme on Israel ja se, että kestävän rauhan toive näyttää siellä edelleen vain haaveelta. Myös oman maamme poliittiselle johdolle voimme pyytää tässä asiassa viisautta.

Israelia siunaten
Reino Kurki-Suonio

Helsinki – Tel Aviv 4 t 30 min
Suorat lennot keväällä ja syksyllä viikoittain

Kevätkausi 2013: 10.2. – 5.5. (paluu 12.5.)

Syyskausi 2013: 18.9. – 10.11. (paluu 17.11.)

Annankatu 31-33 C, 00100 HELSINKI. Puhelin (09) 5657170.

Faksi (09) 56571727, helsinki@toiviomatkat.fi, www.toiviomatkat.fi

JOULU-SANAN ALKUPERÄ

David Landau

Joulukuussa 1992 Helsingin juutalainen seurakunta lähetti jäsenilleen kutsun juhlatilaisuuteen synagogassa: "Suomen itsenäisyyden 75:n juhluvuoden johdosta järjestetään synagogassa ..." Samalla sivulla oli kutsu ruotsinkielellä, ja huomasin, että suomenkielen sanaa *juhlavuosi* vastasi ruotsinkielisessä tekstissä sana *jubileumsår*. *Jubileum*-sanan alkuperä on hepreankielen raamatullinen sana *joval* – 'soittotorvi.'

Tätä lukiessani mieleeni juolahti, että myös *juhla*-sanan alkuperä on mahdollisesti sama heprean kielen sana. Nousin tuoilta ja otin hyllystä käsiini Nykysuomen sanakirjan. Sieltä luin:

"Germaanisperäinen lainasana. Alkuperäiseksi germaaniseksi muodoksi on rekonstruoitu **jehwla*, **je(ʔ)wla*, josta ovat myöhemmin kehittyneet mm. skandinaavisten kielten nykyiset 'joulu' merkitsevät sanat *jul* t. *jol* (ks. myös joulu). Vaikka *juhla*-sana rajoittuikin itämerensuomen piirissä vain suomeen, se on äänneasunsa nojalla katsottava vanhemmaksi lainaksi kuin joulu. Samaan suuntaan viittaavat merkityssuhteet, joskin myös *juhla*-sanalla saattaa murteittain olla merkitys 'joulu'."

Joulu-sanasta sanakirja kertoo:

"Skandinaavinen laina, samaa alkuperä kuin nykyruotsin *jul*. Sama sana on lainattu myös vatjaan (*joulu*) ja viroon (*jõul*). Sen alkuperäinen merkitys on ollut 'keskitalven pakanallinen juhla', mutta merkitys on muuttunut kristinuskon vakiintumisen myötä jo ennen lainautumista itämerensuomalaiselle taholle. Sen sijaan aikaisemmin lainautuneella, etymologisesti samaan yhteyteen kuuluvalla *juhla*-sanalla on yleisempi merkitys (ks. tätä)."

Suomalais-Ugrilaisen Seuran Aikakauskirja (1906, s. 15) lisää mm. gootin kielen sanan *jiuleis* sekä vanhan islantilaisen sanan *ylir* samaan yhteyteen. Oxford English Dictionaryn mukaan myös englannin kielen *yule*-sana kuuluu tähän yhteyteen.

Sanalla *jubileum* on selvästi heprean kielen alkuperä. Taannoinen heprean kielen akatemian puheenjohtaja, professori

Joshua Blau, mainitsi tämän sanan luennotsaan Helsingin juutalaisessa seurakunnassa 5. marraskuuta 1989 järjestetyssä heprean kielen seminaarissa. Hän sanoi:

"Muutamissa tapauksissa raamatulliset ilmaisut ovat siirtyneet eurooppalaisiin kieliin ja niissä muuttaneet merkitystään. Eurooppalaisten kielten vaikutuksesta nämä sanat ovat myös nykyhepreassa saaneet uuden merkityksen. *Joval* tarkoitti alun perin puhallussoittimena käytettyä oinaan sarvea. Joka 50. vuosi vuoden alku ilmoitettiin tähän torveen puhaltamalla ja vuosi julistettiin vapautuksen ja ennalleen saattamisen vuodeksi. Niin *joval* on alkanut merkitä myös viidettäkymmenettä vuotta. Kun tämä sana siirtyi Raamatusta eurooppalaisiin kieliin, tapahtui lisäkehitystä: sitä käytettiin osoittamaan viisikymmenvuotispäivää (esim. englannin *jubilee*). Juuri tässä eurooppalaisessa merkityksessä nykyheprean kielessä käytetään sanaa *joval*."

Lyhyesti sanoen *jubileum* on peräisin hepreasta, ja jos *joulu* on myös peräisin hepreasta, on selitettävä mihin konsonantti *b* tai *v* sekä vokaalit *i* ja *e* ovat kadonneet. Kielipiilaisesti muutokset kielissä eivät tapahdu noin vain. Ehdotan, että gootin kielen *jiuleis*-sana on avain tälle arvoitukselle.

Goottilaiset heimot ovat oletettavasti kotoisin Etelä-Ruotsista. Ne lähtivät matkalle etelään n. 2000 vuotta sitten ja asettuivat Rooman imperiumin rajan pohjoispuolelle. Sieltä ne tunkeutuivat etelään silloin tällöin. 200-luvulla gootit tunkeutuivat Vähä-Aasiaan, ja palatessaan pohjoiseen he ottivat mukaansa panttivankeja. Osa panttivangeista oli kristittyjä, ja he käännyttivät goottilaisia kristityiksi. Piispa Wulfila oli panttivankeiden jälkeläinen, joka käänsi raamatun gootinkielelle 300-luvulla. Sana *jiuleis* on osa kuukauden nimeä *fruma jiuleis* arviolta 500-luvulta peräisin olevassa gootinkielisessä kristillisessä kalenterissa (ks. kuva).

Kirjoittaessaan Jumalan nimen juutalaiset tavallisesti käyttävät lyhennystä. Ensimmäiset kristityt jatkoivat tätä perinnettä ja laajensivat tapaa sanoihin joita he pitivät pyhinä. Nykyään näitä sanoja kutsutaan termillä *nomina sacra*,

Piispa Wulfila ja hänen kehittämänsä gootinkielen aakkoset.

Palimpsestina säilynyt gootinkielinen kalenterin lehti, jossa sanat fruma juleis on kehystetty.

'pyhät nimet'. Niitä on paljon gootinkielisessä raamatunkäännöksessä.

Ehdotan, että gootin kielen *juleis* on tällainen pyhä nimi eli lyhennys. Tässä muodossa se merkitsisi sanaa 'vapahtaja'. 3. Mooseksen kirjan 25. luvussa *joel*-sanaa käytetään orjien vapauttamisen yhteydessä.

En voi todistaa selitystäni vedenpitävästi, mutta ainakin kieliopin perusteiden mukaan tulkintani on mahdollinen. Täytyy myös muistaa, että 'keskitalven pakanallinen juhla' on myös oletus, joka perustuu paljon myöhemmin kerättyyn suulliseen perinteeseen. Maalaisjärjellä ajatellen olisi paljon luontevampi selitys, että varhaiskristityt nimittivät heille tärkeän juhlan mieluummin 'vapahtajaa' tarkoittavalla sanalla kuin että he olisivat lainanneet naapureiltaan pakanallisen tapahtuman nimen.

Lisätietoa:

David Landau (2009). The Source of the Gothic Month Name *juleis* and its Cognates. *Namenkundliche Informationen* (Universität Leipzig), vol. 95/96, pp. 239-248.

David Landau on muun muassa gootinkielisiä palimpsesteja tutkinut tamperelainen filosofian maisteri ja diplomi-insinööri. Palimpsestit ovat uudelleenkäytettyjä pergamentteja, joista alkuperäinen teksti on pyyhitty tai raaputettu pois ja korvattu uudella.

Haluatko vapaaehtoistyöhön arkeologisille kaivauksille?

Ensi kesänä otetaan Israelin arkeologisille kaivauksille taas vapaaehtoistyöntekijöitä.

Tarkempia tietoja: Israelin suurlähetystön uutiskirje (<http://helsinki.mfa.gov.il>) ja Israelin ulkoministeriö (www.mfa.gov.il/MFA/History/Early+History+-+Archaeology).

Suurlähetystön kuukausittain, sähköpostitse lähetettävän uutiskirjeen voi tilata osoitteesta info@helsinki.mfa.gov.il.

HEPREAN JA JIDDISHIN KIELIKIISTA ISRAELISSA

FT, Helsingin yliopiston juutalaisen kulttuurin tutkimuksen dosentti Simo Muir piti 13.11.2012 Helsingin Suomi-Israel yhdistyksen sarjassa esitelmän, joka mielenkiintoisella tavalla täydensi Jedidutissa 2/2012 selostettua esitelmää jiddishistä 1900-luvulla. Seuraavassa lyhyt tiivistelmä esitelmän sisällöstä.

Taustaa ja kertausta

Jiddish oli Keski- ja Itä-Euroopan juutalaisten yhteisöjen kieli, jolla oli ennen 2. maailmansotaa yli 11 miljoonaa puhujaa.

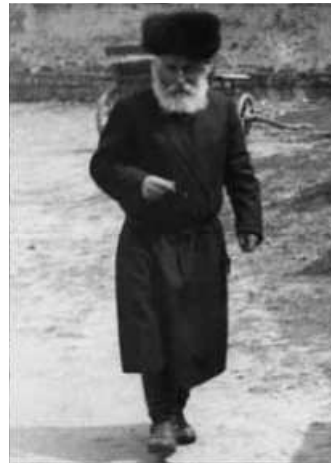
Perinteisissä juutalaisyhteisöissä jiddish oli ollut arkisen kanssakäymisen kieli, heprea oli sen sijaan pyhien tekstien ja liturgian kieli. Tämä asetelma muuttui, kun hepreaa ja jiddishä ajavat kieliliikkeet syntyivät 1800-luvun lopulla sionismin ja sosialismin myötä. Hepraitit edustivat sionistista oikeistoa ja jiddishistit juutalaista vasemmistoa. Näiden välille syntyi kiista siitä, mikä olisi juutalaisten kansallinen kieli.

Ympäröivään kulttuuriin sulautuvat ja kosmopoliittisesti ajattelevat juutalaiset olivat asiassa välinpitämättömiä, ja uskonnollisille juutalaisille, erityisesti hasideille, ajatus hepreasta maallisenä puhekielenä oli vastenmielinen. Jiddishin asemaa vahvisti se, että siitä tuli virallinen vähemmistökieli muun muassa Baltiassa ja Neuvostoliitossa. Myös jiddishinkielinen korkeakulttuuri kehittyi voimakkaasti monissa metropoleissa, esimerkiksi New Yorkin suuren jiddishinkielisen vähemmistön piirissä.

Jiddish Jishuvissa

Ennen Israelin valtion perustamista Palestiinan juutalaisasutusta kutsuttiin Jishuviksi. Siellä heprea julistettiin vuonna 1903 sionististen siirtokuntien ainoaksi opetuskieleksi.

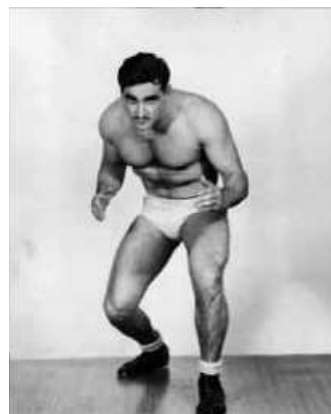
”Nykyheprean ihmeen” – puhekielenä jo kuolleen kielen elvyttämisen nykyaikana käyttökelpoiseksi ilmaisu- ja kommunikaatiovälineeksi – teki mahdolliseksi se, että maahanmuutto tapahtui useina peräkkäisinä alija-aaltoina. Kerralla tapahtunut massamuutto Itä-Euroopasta olisi todennäköisesti tehnyt sen mahdottomaksi.

*”Gettojuutalainen”:
Puolanjuutalainen hasidi
1930-luvulla. Kuva: Anatoli
Antoni Węclawski.*

*Vuodesta 1949 Israelissa
ilmestynyt jiddishinkielinen
”Letste naies”.*

*”Uusi juutalainen”:
Rafael
”Mr. Israel” Halperin
(1924-2011), 1950-luvun
ammattipainija, josta
myöhemmin tuli menestynyt
liikemies ja rabbi.*

*Diasporajuutalaispoika
ja ”uusi juutalainen”
filmissä Beit avi.*

Jiddishin kieli koettiin Jishuvissa heprean pahimmaksi uhaksi, ja ilmapiiristä muodostui hyvin jiddishin vastainen, jopa vihamielinen. Tämä johti moniin jiddishin vastaisiin, myös väkivaltaisiin toimiin. "Heprean kielen puolustajien pataljoona" uhkaili, jopa tuhopoltti kirjapainoja, jotka painoivat jiddishin-kielisiä julkaisuja. Samoin kauppoja, jotka käyttivät jiddishiä.

Eräänlaiset "kielipoliisit" jakoivat jiddishiä puhuville "puhu hepreaa" -pinssejä ja lappuja, joissa luki *Ivri, daber ivrit!* (heprealainen, puhu hepreaa!). Kerrotaan, että tällainen "kielipoliisi" kävi kerran huomauttamassa asiasta myös kahdelle vanhalle miehelle, jotka istuivat penkillä keskustellen jiddishiksi, huomatakseen, että toinen heistä oli heprean kansalliserunoilija **Chaim Nachman Bialik!**

Puhu hepreaa -pinssi.

"Uusi juutalainen"

Sionistinen ajattelu propagoi myös "uuden juutalaisen" kuvaa, joka oli täydellinen vastakohta perinteiselle, osin antisemitistiselle kuvalle "gettojuutalaisesta". Kielellisestikin uusi juutalainen erosi gettojuutalaisesta ja puhui gettojen "sekakielen" sijaan "puhdasta" heprean kieltä.

Kun Itä-Euroopan juutalainen väestö ja sen kulttuuri oli tuhottu holokaustissa, jiddish-kulttuuri nähtiin myös "häviäjien", ja Israelin hepreankielinen kulttuuri "voittajien" kulttuurina. Eräs toimittaja sanoikin: "Jiddishiä puhuen mentiin Treblinkaan, hepreaa puhuen marssittiin Negeviin." Jiddish-kulttuuri symboloi sionisteille passiivista mentalitettia: juutalaiset menivät ilman vastarintaa, kuin lampaat teuraalle.

Holokaustista selviytyneet joutuivatkin jättämään taakseen Euroopan juutalaisen kulttuurin ja sen kielen, jiddishin.

Israelin kielipolitiikka

Kun hepreasta tuli juutalaisvaltion virallinen kieli, kielikiista oli jo varsinaisesti ohi. Jiddishillä ei kuitenkaan ollut lain tarjoamaa suojaa, ja monet jiddishin vastaiset toimet jatkuivat. Eri tavoin pantiin "kapuloita rattaisiin". Esimerkiksi ensimmäisen jiddishinkielisen päivälehdessä, *Letste naiesin*, toimittaja sai vuonna 1949 vaivoin luvan vain 3-päiväisen

lehden julkaisemiseen. Paperi jouduttiin ostamaan mustasta pörssistä, koska kukaan ei suostunut sitä myymään. Tämän vuoksi lehti ilmestyi milloin minkäkin värisenä.

Myös virallisen luvan saaminen teatteriesityksille saattoi olla mahdotonta, ja laittomista esityksistä annettiin sakkorangaistuksia.

Jiddishin asema nykyisin

Enää ei jiddishiä koeta Israelissa uhaksi, ja sen asema on monin tavoin parantunut. Vuonna

1997 Knesset hyväksyi myös lain jiddishinkielisen kulttuurin kansallisen neuvottelukunnan perustamiseksi.

Kouluissa voi jiddishiä nykyisin opiskella valinnaisena vierana kielenä, ja jiddishin aikuisopetusta on myös saatavilla. Jiddish-kulttuuriyhdistys *Yung Yidish* toimii aktiivisesti Jerusalemissa ja Tel Avivissa. Tel Avivissa toimiva jiddishinkielinen teatteri *Yidishspiel* kiertää koko maassa, ja sen esitykset ovat usein loppuunmyytyjä.

Merkittävä puheenvuoro oli Israelissa vuonna 2008 tehty jiddishinkielinen elokuva *Beit avi* (Isäni talo, englanninkieliseltä nimeltään *Homeland*), joka kertoo holokaustia paenneiden ja heprean kieltä taitamattomien miesten joutumisesta "uusien juutalaisten" rinnalle Israelin itsenäisyysotaan.

Jiddish hasidien kielenä

Noin 50 % israelilaisista on kaksikielisiä. Toisena (tai ensimmäisenä) kielenä on yleensä arabia, venäjä, jiddish tai englanti.

Äidinkielenä jiddish elää eri hasidiryhmissä. Viime aikoina ovat tutkijat havainneet, että jiddish koetaan niiden piirissä tärkeämmäksi kuin (nyky)heprea, ja pienet lapset ovat entistä enemmän yksikielisiä jiddishin puhujia. Jiddish on heille eräänlainen suojamuuri maallistumista vastaan; heprea on heille pyhä kieli, jonka ääntämyskin eroaa huomattavasti nykyhepreasta.

Suurine perheineen hasidit ovat alati kasvava ryhmä, eikä kuva jiddishista kuolleena kielenä sen vuoksi pidä paikkaansa. Hasidien kulttuuri on kuitenkin uskonnollista, eivätkä he jatka maallisen jiddishinkielisen kulttuurin perintöä.

KUOLLEENMEREN VAIKUTUS ISRAELIN VESIHUOLTOON

Samuel E. Willner, KTM, ekonomi

Israelin ja Jordanian jakama Kuollutmeri sijaitsee maapallon matalimmassa maalla sijaitsevassa laaksossa, ja sen luonto ja ympäristö ovat hyvin ainutlaatuisia. Kautta historian Kuolleenmeren ainutlaatuisuus on houkuttellut ihmisiä eri puolilta maailmaa tutustumaan siihen ja kylpemään meressä, jonka suolapitoisuus on yhdeksän kertaa korkeampi kuin valtameriveden.

Vielä puoli vuosisataa sitten Jordanvirta oli Kuolleenmeren tärkein virtaavan veden lähde. Nykyisin Kuolleeseenmereen laskevan Jordanin virtaus on pudonnut vain murto-osaan entisestä. Tämä on seurausta Jordanin virtauksen ohjaamisesta sekä Jordanian että Israelin kasvavaan vedenkulutukseen.

Työskennellessäni Arava-instituutissa (AIES, Kibbutz Keturat, Israel) olen useaan otteeseen kohdannut kysymyksen Kuolleenmeren tilan vakavuudesta. Joka vuosi Kuolleenmeren pinta laskee noin metrillä, ja kesäkuussa 2012 se oli 426 metriä merenpinnan alapuolella.

Kuollutmeri on saanut kansainvälisessä lehdistössä paljon julkisuutta, ja useaan otteeseen onkin todettu meren ainutlaatuisuuden olevan uhattuna ekosysteemiin kohdistuvien muutosten vuoksi. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö

nykyisellä kehityksellä Kuollutmeri olisi hitaasti kuolemassa. Vaikka ilmiö jatkuisikin, ei meri kokonaan katoa, mutta sen pinta-ala pienenee merkittävästi ennenkuin siihen tuleva virtaus ja toisaalta veden haihtuvuus ovat tasapainossa.

Kuolleenmeren rannoilla on useita nähtävyyksiä, turistikohteita ja tärkeitä teollisuuden tuotantolaitoksia, jotka tuottavat merkittävää tuloa niin Israelille kuin myös Jordanelle. Merkittävä osa näistä kohteista on uhattuna meren

rannoille muodostuneiden vajoamien johdosta. Ohikulkijoita varoitetaan niiden vaarasta lukuisin varoitustauluin.

Selvittääkseni, mikä aiheuttaa näitä vajoamia Kuolleenmeren rannoilla nousin linja-autoon ja matkustin Ein Gedin kibbutsiin, joka tunnetaan upeista lähteistään ja puutarhoistaan. Ein Gedissä tapasin tutkija ja geologi **Eli Razin**, jonka erikoisalana on muun muassa Kuolleenmeren rannoille muodostuneiden vajoamien tutkiminen.

Eli Razin mukaan vajoamat ovat seurausta maanpinnan alla olevien suolakerrosten romahtamisesta. Kuolleenmeren rantojen tasangoilla kohtaa toisensa kaksi täysin erilaista pohjavesialuetta: idästä tuleva Kuolleenmeren vesi ja lännestä tuleva pohjavesi. Merenpinnan laskiessa suolakerrokset altistuvat nopealle pohjaveden aiheuttamalle liu-

Vajoamia Kuolleenmeren rannalla. Kuva: Jesse Fox.

Kuolleenmeren rannasta näkyy vedenpinnan nopea aleneminen. Kuva: National Geographic.

kenemiselle. Tämä ilmiö aiheuttaa vaarallisia ja varsin syviä vajoamia Kuolleenmeren ympäristössä.

Kuolleenmeren vedenpinnan laskun odotetaan lisäävän entisestään näiden vajoamien lukumäärää. Eli Razin mukaan vajoamat muodostavat suoraviivaisen vyön, joka seuraa mannerlaattojen välistä saamaa. Tämän havainnon perusteella pystyttiin määrittämään alueita, joissa on vajoamien muodostumisen vaara.

Voidaanko näiden vajoamien muodostumista estää mil-lään tavoin? Eli Razin mukaan ensiksikin Kuolleenmeren pinnan lasku olisi pysäytettävä, minkä jälkeen sen tasoa tulisi vähitellen nostaa. Tämä voitaisiin toteuttaa ohjaamalla Kuolleeeseenmereen vettä ulkopuolisista lähteistä. Siihen voitaisiin ohjata vettä joko Välimerestä tai Punaisestamerestä kanavan, tunnelin tai putkilinjan välityksellä. Kaikkia näitä vaihtoehtoja on tutkittu viime vuosina ja vuosikymmeninä. Mitä korkeammalla Kuolleenmeren pinta on, sitä enemmän vajoamia ja kuoppia peittyä veden alle, mikä ratkaisisi suurimman osan tästä ongelmosta.

Entäpä kasvava vedenkulutus Lähi-idän alueella? Kuolleenmeren kriisihän liittyy ehdottomasti kotitalouksien ja teollisuuden vedenkäytön kasvuun niin Israelissa kuin Jordaniassa. "Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö vedenkulutuksen nopea kasvu lopulta johda ympäristökatastrofiin", sanoo Eli Raz.

Alueella, jossa käytettävissä olevat vesivarat ovat hyvin niukat, hallitus ja ympäristöjärjestöt työskentelevät jatkuvasti löytääkseen uusia luovia ratkaisuja. Esimerkiksi KKL-JNF on tehnyt monta vuotta työtä vahvistaakseen Israelin vesitaloutta kehittämällä vaihtoehtoisia vedensaannin lähteitä. KKL-JNF on rakentanut eri puolille Israelia jo noin 250 vesiallasta, joiden tarkoituksena on kerätä ja varastoida niin sadevettä kuin myös kierrätettyä jätevettä. Näiden vesialtaiden välityksellä Israelin maatalous saa jo noin 50 % tarvitsemastaan vedestä.

Meriveden suolanpoisto ja käsittely juomavedeksi on merkittävä pitkän aikavälin ratkaisu, jolla Israelin juomavesituotanto voidaan turvata. "Sen lisäksi, että meidän on säädettävä vettä, meidän olisi korvattava merkittävä osa pohjaveden pumppauksesta puhdistetulla merivedellä. Nopean väestönkasvun takia mitään muuta ratkaisua lisääntyvään vedenkulutukseen ei ole kuin meriveden käsittely juomavedeksi", toteaa Eli Raz.

Suolan poisto merivedestä on runsaasti energiaa kuluttava prosessi, mikä rajoittaa tuotettavan veden määrää. Tapaamisen päätteeksi ja yhteenvetona Eli Raz toteaa:

"Tutkiessamme pitkän aikavälin ratkaisuja meidän ei tulisi niinkään keskittyä suolanpoistoprosessiin itsessään, vaan pikemminkin siihen käytettävään energiaan. Meidän on ol-tava rohkeita tekemään päätöksiä veden tuottamiseksi sen sijaan että pumppaisimme sitä pohjavesialueilta, ja ennen kaikkea meidän tulee keskittyä löytämään oikeanlaisia ener-gianlähteitä tähän."

Kuolleenmeren tulevaisuuteen liittyvät haasteet ovat varsin monimutkaisia, varsinkin kun kyseessä on elintär-keiden, mutta samalla hyvin rajallisten vesivarojen hallinta Lähi-idässä. Juuri tästä syystä meidän on jatkuvasti keski-tyttävä etsimään ja luomaan uusia ratkaisuja.

Samuel E. Willner on Keren Kajemet Finland ry:n (KKL) hallituksen jäsen ja kirjoittaa blogia Jerusalem Postille (<http://blogs.jpost.com>). Tällä hetkellä hän työskentelee Arava-instituutissa Israelissa tutkimusaiheenaan Välimeri-Kuollutmeri-projekti

Israelin Keren Kajemet – Juutalai-nen Kansallisrahasto (KKL-JNF) on maailman vanhin, jo 110 vuotta vanha ympäristöjärjestö, joka nykyisin tunnetaan parhaiten puiden istutuk-sesta ja vesivarojen kehittämisestä (ks. www.kkl.org.il/eng). Israelin ja Gazan välisen tilanteen kiristyttyä marraskuussa järjestö ryhtyi myös humanitäärisiin toimiin kranaatti- ja raketitulesta kärsivien Etelä-Israelin asukkaiden auttamiseksi. Myös järjestön oma Beerseban toimisto kärsi ohjusiskusta, ja sen henkilö-kuntaa oli evakuoituna Jerusalemin seudulle.

Järjestön toimintaa voi tukea Suomen KKL:n kautta (www.kolumbus.fi/kkl, p. 09-444 450, e-mail: kkk@kolumbus.fi).

ISRAELIN ÖLJY- JA KAASUIHME

Hanukkaan liittyy Talmudin kertomus siitä, miten Jerusalemin temppeliä makkabilaisaikana uudelleenvihittäessä yhden päivän öljy riittikin kahdeksaksi päiväksi. Nyt on ilmeistä, että saamme nähdä Israelissa vielä suuremman öljyihmeen.

Israelin öljyn- ja kaasunporausta maalla ja merellä.

Koko valtiollisen olemasaolonsa ajan Israel on ollut kovin riippuvainen tuontienergiasta. Vain Siinain valloitus vuoden 1967 sodassa antoi sille mahdollisuuden itse tuottaa merkittävä osa tarvitsemastaan öljystä. Rauhansopimuksessa Egyptin kanssa Siinai luovutettiin kuitenkin takaisin, mutta samalla saatiin lupaus Egyptin energiantoimituksista. Erityisesti Yhdysvaltojen toiveena oli tuolloin, että taloudelliset siteet Egyptin ja Israelin välillä vahvistaisivat tahtoa yhteistyöhön ja rauhaan.

Merkittävä askel tässä yhteistyössä oli vuonna 2005 Egyptin kanssa tehty sopimus Siinain halki tapahtuvista kaasutoimituksista, ja muutaman vuoden kuluttua puolet Israelin tarvitsemasta kaasusta tulikin tämän putken kautta. Toiveet rauhantahdon lujittumisesta eivät kuitenkaan toteutuneet, ja "arabikevät" on nyt muuttanut tilanteen täysin: Siinain kaasuputkistoa sabotoitiin Mubarakin kukistuttua toistuvasti, ja huhtikuussa Egypti irtisanoi koko sopimuksen. Toisaalta on ymmärrettävää, että Egyptin oman energiantarpeen voimakas kasvu tekee suurten kaasumäärien viennin sille myös epätarkoituksenmukaiseksi.

Israelissa tilanteen muuttuminen on luonnollisesti aiheuttanut huolestumista, ja energiaomavaraisuuden tavoite on noussut aikaisempaa tärkeämmäksi.

Koska Israelissa riittää auringonvaloa, on siellä pitkään kehitetty aurinkovoiman hyväksikäyttöä. Toistaiseksi aurinkosta saadaan kuitenkin vain alle 1 % sähkövoimasta. Tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus 10 %:iin vuoteen 2020 mennessä, mutta energiaomavaraisuuteen ei sen avulla päästä ainakaan näkyvissä olevalla aikavälillä.

Nyt näyttää edessä kuitenkin olevan historiallinen muutos, joka ei ainoastaan turvaa Israelin energiansaantia, vaan sekoittaa Lähi-idän energiakortit perusteellisesti.

Vuonna 2009 löytyi Haifan edustalta Välimerestä ensimmäinen, Tamariksi kutsuttu kaasukenttä, jonka arvioidaan riittävän Israelin tarpeisiin muutamaksi vuosikymmeneksi. Tätä kaksi kertaa suurempi kenttä, Leviathan, löytyi seuraavana vuonna, ja sen lähistöltä löytyi tämän vuoden alussa vielä kolmaskin kenttä, Tanin. Ja jatkoa seurasi kesäkuussa, kun jälleen ilmoitettiin uuden suuren kaasun ja öljykentän löytymisestä.

Eikä siinä vielä kaikki: Israelin maaperästä on löytynyt liuskeöljyä niin valtavasti, että sen sanotaan ylittävän Saudi-Arabian öljyvarat. Liuskeöljyn ympäristöystävällinen hyödyntäminen on vasta alkuvaiheissaan, mutta Välimeren kaasulla Israel saavuttanee energiaomavaraisuuden kolmessa vuodessa, ja tämän jälkeen siitä tulee todennäköisesti kaasun, ehkä öljynkin viejä.

Haifan edustan kaasukentät.

Jos historiaa nykyisin kirjoitettaisiin samasta näkökulmasta kuin Vanha testamentti, tässä voisi hyvin nähdä vanhatestamentillisen ihmeen:

Kun Herra oli johtanut Israelin kansan kaikista maailman ääristä takaisin omaan maahansa, maa alkoi taas vuotaa maitoa ja hunajaa. Mutta koko maata kansa ei saanut haltuunsa, eivätkä Ismaelin jälkeläiset antaneet heidän asua rauhassa. Myös muut kansat alkoivat kysellä: Missä on se Jumala, joka olisi luvannut tämän maan Israelille?

Niin kansa alkoi jälleen napista ja sanoi: Miksi toit meidät takaisin tähän maahan? Suuren meren takana meillä oli kaikkea yllin kyllin, ja Pohjoista maata olimme jo oppineet rakastamaan. Täällä meitä ahdistetaan päivin ja öin, eikä meillä ole edes öljyä niinkuin muilla kansoilla ympärillämme.

Niin Herran kävi sääliksi kansaansa ja hän sanoi sen viisaille: työntäkää pora maan uumeniin ja meren syvänteisiin paikoissa, jotka minä teille näytän, niin minä annan maan antaa öljyä ja merenpohjan kaasua niin, että kaikki kansat näkevät, että minä olen Jumala ja olen teidän kansanne.

Israelin viisaat tekivät niinkuin Herra oli käskenyt, ja tapahtui aivan niin kuin hän oli luvannut. Mutta rauhaa ei Herra Israelille vielä antanut.

Israelista löytyneet liuskeöljykentät (tummennetut alueet).

Tämän ihmeen merkitys on paljon laajempi kuin Talmudissa kerrotun hanukkaihmeen, eikä se koske vain öljyn riittävyttä Israelissa. Kysymyksessä on Lähi-idän energiakorttien uusjako, ja nähtäväksi jää, minkälaisia geopolittisiä seurauksia sillä tulee olemaan.

Itäisen Välimeren kaasun- ja öljyvarantojen etsinnässä ja hyödyntämisessä Israel on etunenässä, mutta alueen muutkin maat ovat aktivoituneet tässä asiassa. Myös Kyproksen merialueelta on löytynyt suuri kaasuesiintymä, ja ainakin Turkki ja Libanon ovat kiirehtimässä etsintäkisaan mukaan.

E erityisesti ovat löydöt vaikuttaneet Turkkiin, joka yrittää vahvistaa alueellista vaikutusvaltaansa Lähi-idässä. Se, että Israel ja Kypros suunnittelevat yhteistä kaasuputkea Kreikan kautta Länsi-Eurooppaan, ei tietenkään miellytä Turkkiä, jonka asemaan idän ja lännen välisissä öljy- ja kaasutoimituksissa se vaikuttaisi. Kyproksen lähivesien poraukset eivät myöskään voi sujua ilman vakavia kiistoja, kun Kyproksen tasavallan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä sijaitsee kiistanalainen Pohjois-Kyproksen turkkilainen tasavalta, jonka vain Turkki on tunnustanut.

Kun suuri osa Lähi-itää on samaan aikaan vakavien valtaistelujen kourissa, ja suurvalloillakin on alueella omat poliittiset ja energiapolitiittiset intressinsä, tuntuu kuin olisimme todella suurten historiallisten muutosten edessä. Yllä kaa vaillun ”vanhatestamentillisen” kertomuksen jatkosta voikin vielä tulla hyvin dramaattinen.

rks

KAUPAN JA TEOLLISUUDEN ISRAEL-YHTEYKSIÄ

Salomon, Levin & Elstein Ltd Jerusalemissa 1900-luvun alussa.

*MATIMOPin tiedeasiantuntija
Mina Goldiak.*

EU:n ja Israelin välinen lääkekauppa

Euroopan parlamentti on lokakuussa ratifioinut EU:n ja Israelin välisen sopimuksen, joka tunnustaa Israelin teollisuuden standardit samanarvoisiksi eurooppalaisten standardien kanssa. Samalla hyväksyttiin lääketeollisuutta koskeva liite, joka mahdollistaa israelilaisten lääkkeitten markkinoinnin EU:n alueella ilman viivettä tai lisätarkastuksia, samoin kuin Euroopassa tuotettujen lääkkeitten markkinoinnin Israelissa.

Sopimuksen piiriin kuuluvien lääketuotteitten kaupan arvo EU:n ja Israelin välillä on ollut lähes miljardi euroa. Poliittisista syistä sopimusta vitkuteltiin kaksi vuotta; ratkaisevassa äänestyksessä sen puolesta annettiin nyt 379 ääntä, 230 sitä vastaan, ja 41 äänesti tyhjää.

Israelin lääketeollisuuden korkean tason vuoksi sopimus on eurooppalaisten kannalta hyvin myönteinen asia. Israelin lääketeollisuutta ja siihen liittyvää tutkimusta ryhdyttiin aikanaan voimakkaasti kehittämään maan itsenäistyttyä. Tavoitteena oli omavaraisuus, kun lääkkeitten ja niiden raaka-aineitten tuonti oli taloudellisista syistä vaikeata. Eräs osoitus tämän työn tuloksista on, että kaikki neljä MS-taudin hoidossa nykyisin käytettävien lääkkeitten vaikuttavaa ainetta on kehitetty Weizmann-instituutissa. Hiljattain on Jerusalemin heprealaisen yliopiston ja Technionin yhteistyössä edistytty myös Alzheimerin taudin ymmärtämisessä ja sen hoitoon sopivien lääkkeitten kehittämisessä.

Israelin lääketeollisuuden näyttävin menestystarina on *Teva Pharmaceuticals*. Sen juuret ovat vuonna 1901 Jerusalemissa toimintansa aloittaneessa pienyrityksessä *Salomon, Levin & Elstein Ltd*, joka toimitti kaikkialle Palestiinaan tuontilääkkeitä muuli- ja kamelikuljetuksin. Nykyisin Teva on Israelin suurin, monikansallinen ja maailmanlaajuisesti toimiva

yhtiö, joka on maailman johtava vaikuttavien lääkeaineitten ja rinnakkaislääkkeitten valmistaja. (Rinnakkaislääkkeet ovat patentista vapautuneisiin alkuperäislääkkeisiin perustuvia, yleensä hinnaltaan edullisempia valmisteita.) Tevan alkupe- räislääkkeisiin kuuluu esimerkiksi Technionissa kehitetty, Parkinsonin taudin hoitoon käytetty rasagiliini.

Suomen ja Israelin yhteistyö

Israelin ja Suomen patenttiviranomaiset ovat sopineet nopeutetusta patenttikäsittelystä tapauksissa, joissa patenttihakemus on hyväksytty jommassa kummassa maassa.

MATIMOPin (Suomen TEKESin Israelissa vastaava organisaatio) kansainvälisestä tutkimus- ja kehitysyhteistyöstä vastaava tiedeasiantuntija, tohtori **Mina Goldiak** vieraili syyskuussa Suomessa. Vierailun yhteydessä järjestettiin teollisuus- ja korkeakoulutapaamisten ohella myös Suomen ja Israelin välisiin teollisuusyhteistyösuhteisiin liittyvä seminaari. Kummallakin maalla on toisistaan opittavaa teknologisten innovaatioiden rohkaisemisessa ja hyödyntämisessä. Israel on meille sikäli hyvä esikuva, että kansantuloon suhteutettu panostus tutkimus- ja kehitystoimintaan on siellä ollut selvästi suurempi kuin missään OECD-maassa. Asukasmäärään suhteutettuna on tieteen ja tekniikan aloilla toimivien ihmisten määrä siellä myös poikkeuksellisen suuri. Samoin Israel on maailman kärkimaita hyväksytyjen patenttien suhteellisessa määrässä.

Suomalaisyriyten vientiä ja kansainvälistymistä edistävä sekä ulkomaisia investointeja Suomeen hankkiva FINPRO ja Israelin suurlähetystö järjestivät marraskuussa valtiosihteeri **Jouni Hakalan** johtaman yritysvaltuuskuntavierailun Israeliin.

INTEL PANOSTAA ISRAELILAIS- NUORTEN KOULUTUKSEEN

Danielle Ziri

Intelin tutkimus- ja kehityskeskus Haifassa. Kuva: Intel.

Kirjoituksessa mainitun tilaisuuden yhteydessä Intelin toimitusjohtaja Paul Ottelini tapasi myös presidentti Shimon Peresin, jolle hän antoi Intelin pienimmän, Israelissa kehitetyn mikrosirun. Kuva: Kobi Gideon/GPO.

Intel-yhtiö julkisti aikomuksensa sijoittaa 5 miljoonaa dollaria Israelin yläasteiden ja lukioiden tieteellisen, teknologian, insinööritaitojen ja matemaattisen koulutuksen kehittämiseen neljän vuoden aikana. Suurin osa summasta palvelee opetusministeriön tavoitetta lisätä opiskelijoiden keskittymistä tiede- ja teknologia-aloille.

Projekti aloitetaan 25 Etelä-Israelin koulussa, muun muassa Kirjat Gatissa, Ashkeloninssa, Beershevassa, Netivotissa, Ashdodissa ja jopa Beershevan lähellä sijaitsevassa Huran beduiinikylässä.

Intelin edustajat seuraavat opettajien kanssa opiskelijoita kuuden vuoden ajan yläasteella ja lukiossa kannustaakseen heitä kiinnostumaan sosiaalisen median, videoiden ja virtuaalipelien avulla tieteestä ja teknologiasta. Ohjelmaan sisältyy myös käyntejä Intelin tiloissa, niin että opiskelijat saavat tuntuman high-tech-ympäristöön.

"Israel on kauan ollut teknologisten innovaatioiden eturintamassa maailmassa," Intelin toimitusjohtaja **Paul Ottelini**

kertoi. "Jotkut kaikkein kehittyneimmistä teknologiakeksinnöistä on tehty Israelissa."

"Suurimpana yksityisenä työnantajana Israelissa haluamme sijoittaa viisaasti ja säilyttää maan taloudellisen vahvuuden. Israelilaisten opiskelijoiden tiede- ja teknologiataitojen kehittäminen on olennaisen tärkeää innovaatioiden syntymiselle ja maan kilpailukyvyille," hän jatkoi.

"Koulutuksen tason vahvistaminen yleensä ja tieteen ja teknologian alalla erityisesti asettaa Israelin etulyöntiasemaan muuhun maailmaan verrattuna," opetusministeri **Gideon Saar** totesi.

Ohjelma sulkee piiriinsä 4000 teini-ikäistä, ja se aiotaan laajentaa 200 kouluun. Mukaan aiotaan saada myös muita high-tech-yhtiöitä. Projektin toivotaan myös turvaavan pitkällä tähtäimellä riittävästi teknisesti taitavia insinöörejä, joita on tällä hetkellä liian vähän.

Jerusalem Post online 4.11.2012

Intel on maailman suurin puolijohteitten ja tietokonesuorittimien valmistaja. Israelissa se on toiminut vuodesta 1974 lähtien. Nykyisin Intel Israel on Israelin suurin high-tech-yritys, ja sen palveluksessa on lähes 8000 työntekijää. Tutkimus- ja suunnittelukeskuksia sekä tuotantolaitoksia sillä on Kirjat Gatissa, Jerusalemissa, Haifassa, Petah Tikvassa ja Yakumissa.

Monikansalliselle Intelille on sen Israelissa tapahtuvalla tutkimus- ja kehitystoiminnalla keskeinen merkitys. Useimmat Intelin suorittimista ovatkin nykyisin Israelissa kehitettyjä ja valmistettuja, ja niiden osuus Intelin maailmanlaajuisesta myynnistä oli vuonna 2011 peräti 40 %.

Suomeen Intel on hiljattain perustanut Tampereelle ja Espooseen tutkimus- ja kehityskeskukset, joissa työskentelee tässä vaiheessa parisataa henkilöä. Espoossa Intel keskittyy avoimen lähdekoodin teknologiaan, Tampereella mobiiliviestintään.

JOHANNEKSENLEIPÄPUU-FESTIVAALI

Juutalaisen Kansallisrahaston (KKL) henkilökunta

Johanneksenleipäpuu, joka on yksi tutuimmista ja rakaste-
tuimmista puista Iraelissa, ansaitsee oman juhlanga. Syys-
kuun 28. päivänä Tel Hadidissa Ben Shemenin metsässä
KKL järjesti erityisen tapahtuman tämän makean hedelmän
kunniaksi. Paikalla oli satoja ihmisiä lähikylistä ja vierailijoi-
ta eri puolilta maata.

Iltapäivällä alue täyttyi kaikenikäisten lasten äänistä.
He tulivat kuuntelemaan tarinoita johanneksenleipäpuusta,
poimimaan sen hedelmiä, seuraamaan esityksiä, tekemään
männynkävyistä omia luomuksiaan sekä maistamaan puun
hedelmästä tehtyjä ruokia.

Osallistujille kerrottiin metsästä ja sen ympäristöstä. Lap-
set oppivat, kuinka tärkeitä puut ovat ihmiskunnalle, kuinka
metsäpaloja voidaan estää, mihin johanneksenleipäpuun he-
delmiä on käytetty ja käytetään. Lisäksi he tapasivat tutuiksi
historiallisiksi henkilöiksi pukeutuneita hahmoja.

Jerusalem Post online 11. lokakuuta 2012

Johanneksenleipäpuu on hernekasveihin kuuluva, iki-
vihreä, noin 15 m korkeaksi kasvava puu, joka kukkii
elokuun ja lokakuun välillä. Sen lehdet ovat nahkeita ja
hedelmät 20 cm pitkiä palkoja.

Makeahkoja palkoja kuivataan ja paahdetaan. Kuivattui-
na ne kuuluvat mm. juutalaisten puiden uudenvuoden
perinteisiin. Jauhettuna, lastuina ja siirappina niitä käy-
tetään leivonnaisissa ja suklaan korvikkeena. Murskat-
tuja palkoja käytetään myös jälkiruokiin ja juomien val-
mistamiseen.

Raamatun mukaan leipäpuun hedelmät pitivät Johan-
nes Kastajan hengissä erämaassa 40 päivän ajan. Tuh-
laajapoika-kertomuksessa tuhlaajapoika "halusi täyttää
vatsansa niillä [johanneksenleipäpuun] palkohedelmillä,
joita siat söivät".

(Tiedot ja kaksi ylintä kuvaa: Wikipedia)

Kuvat: KKL-JNF.

Juutalaisen vuoden 5773 juhlapäiviä ja -aikoja Israelissa

Hanukka	8.–16. joulukuuta 2012
Tu bišvat — puiden uusivuosi	26. tammikuuta 2013
Vainojen uhrien muistopäivä	27. tammikuuta 2013
Purim	23.–25. helmikuuta 2013
Pesah — juutalaisten pääsiäisaika	25. maaliskuuta – 2. huhtikuuta 2013
Jom Hashoa — natsien uhrien päivä	8. huhtikuuta 2013
Jom Hazikaron — kaatuneiden päivä	15. huhtikuuta 2013
Itsenäisyyspäivä	16. huhtikuuta 2013
Lag baomer	28. huhtikuuta 2013
Jerusalem-päivä	8. toukokuuta 2013
Šavuot — viikkojuhla	14.–16. toukokuuta 2013
Tiša be'av — suru- ja paastopäivä	15.–16. heinäkuuta 2013

Juutalaisen kalenterin vuorokausi vaihtuu auringon laskiessa.
Siksi juhla-aikoihin on sisällytetty myös aattopäivät.

EI LASTEN LEIKKIÄ

Suurlähettiläs Dan Ashbel avasi *Ei lasten leikkiä* -näyttelyn pastori Pasi Turusen tulkkaamana.

Jad Vashemin kristittyjen ystävien johtaja, tri Susanna Kokkonen.

Näyttelyssä oli esillä myös osana maanalaista toimintaa valmistettu ja getto-ympäristöön sovitettu Monopoli-pelilauta.

Pastori Pasi Turunen tulkki myös tri Manfred Gerstenfeldin esitelmän.

Holokaustin uhrien kansainvälisen muistopäivän tämänvuotinen teema oli *Lapset ja holokausti*. Tähän teemaan liittyen ovat Jad Vashem -museo ja Israel-ystävyystoimikunta tuoneet Suomeen *Ei lasten leikkiä* -näyttelyn, joka kertoo vaikuttavalla tavalla lasten yrityksistä säilyttää lapsuutensa ja nuoruutensa holokaustin keskellä.

Marraskuussa Helsingissä Aschan Café Jugendissa esillä olleen näyttelyn avasivat 8.11.2012 Israelin suurlähettiläs **Dan Ashbel** ja Jad Vashemin kansainvälisellä osastolla toimiva Jad Vashemin kristittyjen ystävien johtaja, filosofian tohtori **Susanna Kokkonen**. Musiikkia tilaisuudessa esittivät viulutaiteilija **Päivyt Meller** ja pianotaiteilija **Risto Lauriala**.

Avajaisten jälkeen tri **Manfred Gerstenfeld** esitelmöi aiheesta *Holokaustin vääristely nykyaikana*. Karkeiden vääristelyjen — esimerkiksi holokaustin kieltämisen — rinnalla esitelmässä tuli esille myös julkisessa keskustelussa helpommin hyväksytyjä vääristelyn muotoja. Holokaustia saatetaan esimerkiksi vähätellä pitämällä sitä vain eräänä vainona muiden joukossa, toteamalla, että juutalaiset olivat vain eräs natsien joukkotuhonnan kohde, tai kutsumalla kaikkea soroksi koettua holokaustiksi. Poliittisessa keskustelussa voi myös holokaustin uhrin ja sortajan suhde kääntyä pääläelleen.

Ei lasten leikkiä -näyttely jää pysyvästi Suomeen. Vuoden 2013 aikana sitä on varattu eri paikkakunnille seuraavasti:
Tammikuu viikot 1-2: Forssa, viikko 4: Espoo
Helmikuu viikot 6-7: Pori, viikot 8-9: Oulu
Maaliskuu/Huhtikuu viikot 11-14: Karhula/Kotka
Kesäkuu viikot 24-25: Keuruu
Syyskuu viikot 36-37: Jyväskylä
Joulukuu viikot 49-50: Kainuu.

LIITTOKOKOUS TURUSSA

Juha-Pekka Rissanen ojentaa kunniakirjan Tapio Holvitielle.

Hannu Takkula tuo ajankohtaisia terveisiä europarlamentista.

Turussa järjestettiin 25.11. tämänvuotinen Suomi-Israel yhdistysten liitto ry:n syysliittokokous. Henkilövalinnoissa liiton puheenjohtajisto ja liittohallituksen kokoonpano pysyivät muuten ennallaan, mutta liittohallitukseen valittiin lisäksi **Juhani Pasanen** Jyväskylän Suomi-Israel yhdistyksestä (ks. takakansi).

Kokouksen yhteydessä Liiton puheenjohtaja **Juha-Pekka Rissanen** luovutti **Tapio Holvitielle** kunniakirjan hänen kutsumisestaan Liiton kunniapuheenjohtajaksi ”kiitoksena ja kunnioituksena hänen Suomen ja Israelin välisten ystävyys- ja kulttuurisuhteitten hyväksi tekemästään arvokkaasta työstä”.

Tapio Holvitie on ollut Turun seudun Suomi-Israel yhdistyksen puheenjohtaja vuodesta 1985 lähtien. Suomi-Israel yhdistysten liiton puheenjohtaja hän oli vuosina 1988–1992. Kansanedustajana hän oli aikanaan perustamassa Eduskun-

nan Israel-ystävyyssryhmää vuonna 1979 ja toimi sen puheenjohtajana kolmen eduskuntakautensa ajan.

Holvitiellä oli myös tärkeä osuus kulttuurisopimuksen aikaansaamisessa Suomen ja Israelin välille sekä vuoden 1986 rauhannobelisti **Elie Wieselin** vihkimisessä Åbo Akademien kunniatohtoriksi vuonna 1990. Näistä ja muista Suomen ja Israelin välisiin suhteisiin liittyvistä ansioista hänelle on myönnetty mm. Israelin valtion ansiomitali.

Liiton edellinen kunniapuheenjohtaja oli **Arvo Salo** (1932–2011), joka edelsi Holvitietä myös liiton puheenjohtajana.

Virallisen kokouksen jälkeen europarlamentaarikko **Hannu Takkula** kertoi kokousväelle ajankohtaisista EU:n ja Israelin välisistä asioista sekä europarlamentin piirissä tapahtuvasta Israel-ystävyystoiminnasta.

Hannu Takkulan esityksessä kuulumme muun muassa EU:n ja Israelin välisiä kaupan esteitä poistaneen ACAA-sopimuksen syntyvaiheista (ks. s. 12). Sitä viivyttäneet ja vastustaneet halusivat tehdä siitä politikoinnin välineen: heidän mielestään EU:n ja Israelin suhteita ei tulisi vahvistaa tilanteessa, jossa Lähi-idän rauhanprosessi on pysähdyksissä.

Euroopan parlamentti hyväksyi myös päätöslauselman äskettäisestä Israelin ja Gazan aseellisesta konfliktista. Sen lopullinen sanamuoto vei Takkulan mukaan huomion muualle kuin Gazan tilanteeseen, kun siihen lisättiin viittaukset (tuolloin) edessä olevaan YK:n äänestykseen Palestiinan tarkkailija-asemasta sekä Länsirannan ja Jerusalemin tilanteeseen. Siinä ei myöskään tuomittu Gazan militanttien Israelin siviileihin kohdistamaa uhkaa.

Kuulumme myös holokaustin muistopäivän vieton historiasta europarlamentissa sekä siellä työskentelevien Israel-ystävien viettämästä Jerusalempäivästä.

ISRAELIN HISTORIAA: VIIKON KUVA

TEMPPELIVUORELTA

Lenny Ben-David

Temppelevuori ja Länsimuuri vuonna 1865. Kuva: Palestine Exploration Fund.

Yhdysvaltain kongressin kirjasto on hiljattain digitoinut yli 10 000 valokuvan kokoelman, jonka on aikanaan kerännyt Jerusalemin "Amerikkalainen siirtokunta". Sen muodosti ryhmä kristittyjä utopisteja, jotka asuivat Jerusalemissa vuosien 1881 ja 1940 välillä. Kuvaajat palasivat Yhdysvaltoihin ja lahjoittivat massiivisen kokoelmansa kongressin kirjastolle v. 1978. Kokoelma sisältää muun muassa Winston Churchillin vierailun Jerusalemissa, juutalaisten karkotuksen Vanhasta kaupungista arabikapinoiden aikana sekä Tel Avivin rakentamisen.

Vaikka Temppelevuori on ollut oppineiden, tutkijoiden ja uskonnollisuuden keskus, vain harva arkeologi on päässyt tutkimaan historian salaisuuksia luolissa, tunneleissa ja vesisäiliöissä, jotka sijaitsevat muslimien valvoman temppelealueen, Hiram el-Sharifin alla. Lokakuun alkupuolella *Israel Daily Picture* -sivusto avasi nähtäväksi kongressin kirjaston arkiston kuvia, jotka oli otettu, kun vuoden 1927 maanjäristys oli aiheuttanut tulipalon osassa al-Aqsa-moskeijaa.

Oli merkillinen kokemus nähdä muun muassa sisäänkäynti luolaan, joka on aivan sen "peruskiven" alla, jonka päälle juutalaiset temppelit ja Omarin moskeija on aikanaan rakennettu.

Kuvia voi katsella sivulta <http://www.israeldailypicture.com>.

Jerusalem Post online 25. lokakuuta 2012

Kirjoituksessa mainittu sisäänkäynti temppelin peruskiven alla olevaan luolaan. Kuva: American Colony Photographic Department.

Israel Daily Picture -verkkosivut ovat uskomaton aarreaitta vanhoja Israel-valokuvia ja -filmejä sekä niihin liittyviä kertomuksia. Sivustoon tulee lisäyksiä tiheästi, ja käytettävissä on palvelu, joka kertoo niistä sähköpostitse.

Marraskuun 2012 sivulla on muun muassa yksi maailman vanhimmista filmeistä, **Auguste ja Louis Lumièren** vuonna 1897 ottama filmi junan lähdöstä Jerusalemissa. Erityisen kiinnostava on sivulta löytyvä tunnin pituinen, Wienin siionistikongressille vuonna 1913 valmistettu dokumenttifilmi *Juutalaisten elämää Palestiinassa*. Tämä filmi oli pitkään kadoksissa, mutta löytyi Ranskasta v. 1997.

Sivustosta löytyy myös linkkejä muihin historiallisiin Israel-kuvakokoelmiin, muun muassa *Palestine Exploration Fundin* suureen kuvagalleriaan.

TAIDETTA HÄMEENKYRÖSSÄ

Hämeenkyrön Arteles-keskuksen taiteilijaresidenssissä työskenteli marraskuussa israelilainen taiteilija **Ofri Lapid**. Marraskuun viimeisenä viikonloppuna hän ja kahdeksan muuta residenssin taiteilijaa esittelivät siellä työstämäänsä teoksia. Installaatioissaan erityisesti valoon keskittyvälle

Ofri Lapidille Suomen äärimmäiset valon vaihtelut tarjosivat mielenkiintoisen työskentely-ympäristön. Vierailustaan Ofri Lapid kirjoittaa seuraavasti:

"Sain kutsun osallistua tähän taideprojektiin Suomen pimeimpään aikaan. Pimeys antoi minulle ajatuksen kerätä ihmisiltä tietoa siitä, miten he käyttävät valoa kodeissaan. Tätä tietoa esitin installaationa, jossa oli pöytälamppuja, valokuvia ja keräämääni tietoa. Näyttelyvieraita pyydettiin tuomaan mukanaan lamppu, ja yksitellen ne sytytettiin, kun vieraita saapui lisää. Tämä loi ilmapiirin, jossa ihmiset alkoivat kertoa, mitä valo heille merkitsee. He kertoivat muistoistaan ja perinteistään, mm. siitä, miten kynttilät valaisivat saunapolkua."

Ofri Lapid on toinen Arteles-keskuksessa työskennellyt israelilainen taiteilija, ja vierailu järjestyi Israelin suurlähetystön tukemana.

ISRAEL VUONNA 5773

Esitelmä- ja keskustelutilaisuuksien sarja syksystä 2012 kevääseen 2013
Helsingin yliopisto, päärakennuksen sali 12, Fabianinkatu 33 (3. krs)

Kevätkauden 2013 tilaisuudet

ti 22.1.2013 klo 18.00	Arabikevään kumoukset ja Israel
Lähi-idän erikoistoimittaja <i>Heikki Kangas</i>
ti 12.2.2013 klo 18.00	Israel – toora ja tiede
rabbi <i>Simon Livson</i>
ti 19.3.2013 klo 18.00	Minäkö juutalainen? Ajatuksia identiteetistä, kulttuurista ja yrittämisestä
ekonomi, kulttuuriyrittäjä <i>Raul Grünstein</i>
ti 23.4.2013 klo 18.00	Rajojen ylityksiä Jerusalemissa
teatteriohjaaja <i>Mikaela Hasán</i>

Tilaisuuksiin on vapaa pääsy. Tervetuloa!

Järjestäjänä Helsingin Suomi-Israel Yhdistys ry (lisätiedot *Anna Muukkonen*, p. 040-760 0446)

ISRAEL EI POLJE PAIKALLAAN – HYVIÄ UUTISIA

Michael Ordman

Jarkonin salakka. Kuva: Yarkon River Authority.

Selmanin kirurgiasimulaattori ja sen kehittäjät Warren R. Selman (vas.), Moty Avisar, entinen Israelin ilmavoimien lentosimulaattorien kehittäjä, ja Alon Geri, entinen Israelin ilmavoimien lentäjä. Kuva: surgicaltheater.net.

Ympäristönsuojelua

Israel ja USA ovat laajentaneet 21 vuotta vanhaa ympäristösopimustaan. Uusia yhteistyöalueita ovat vesivarojen hallinta sekä maaperän ja ilman laadun tarkkailu.

Jarkon-joki oli ennen Israelin saastunein vesialue. Nyt se on niin puhdas, että lähes sukuputtoon kuollut Jarkonin salakka on palannut siihen 50 vuoden jälkeen. Tähän liittyen olikin sopivaa, että suosittu israelilainen älypuhelinsovellus Waze esitteli uuden ominaisuuden: lähellä jokea tai järveä se kertoo, onko vesi uimakelpoista.

Lääketiedettä

Israelissa on hiljattain kehitetty kaksi uutta sädehoitomuotoa. Ariel-yliopiston kokeiluissa ovat millimetrin alapuoliset aallonpituudet osoittautuneet tehokkaiksi keuhkosoypäkasvainten DNA:n tuhoamisessa. (Tämä aallonpituus on infrapuna-alueella, kun perinteisessä sädehoidossa käytetään röntgensäteitä, suom. huom.) Lisäksi kolme Metallo Therapy -yhtiössä työskentelevää Israelin arabia on kehittänyt syöpähoidon, jossa nanokultahiukkasia ruiskutetaan kasvaimen sädehoidon tehostamiseksi.

Tohtori **Warren Selman** sattui kuulemaan, kuinka kaksi israelilaista lentäjää keskusteli lentosimulaattoreista, ja tämä johti hänet kehittämään kirurgien koulutukseen käytettävän kirurgiasimulaattorin.

Kansainvälistä toimintaa

Israelin kansainvälinen avustuspanos v. 2011 sisälsi kehitysapua 110 maahan. Näihin kuuluivat Haiti, Nepal, El Salvador, Malawi, Tshad ja Itä-Timor. Haitin avustaminen ei päättynyt maanjäristyksen jälkeisiin kenttäsaaraloihin. Israel osallistui myös menestyksellä Al Qaidan karkottamiseen Somaliasta.

Jordanian ja Egyptin viennistä paljon on peräisin teollisuusalueita, jotka perustettiin osana Israelin kanssa tehtyjä rauhansopimuksia. Tuotteiden alkuperämaa on Israel, ja ne viimeistellään arabimaissa ennen vientiä Yhdysvaltoihin.

Energiaa

Israelin suuren kaasuvaramon (Välimeren pohjukasta tehdyt löydöt, suom. huom.) löytyminen ei ole estänyt israelilaisia tutkimasta ja kehittämästä uusiutuvan energian muotoja. Beer Tuviassa toimiva Eco Energy on Israelin suurin biokaasulaitos, joka tuottaa lehmän- ja kananlannalla 4 megawattia sähköä noin 6000 talouden tarpeisiin.

Marraskuussa Eilatin kaupunki isännöi ensimmäistä Energyvest-kokousta. Tässä Israelin uusiutuva energia -konferenssissa esitellään monia uusia teknologisia läpimurtoja, joita Israelin innovatiivinen energiateollisuus tarjoaa.

*Blog published in Jerusalem Post online
17. lokakuuta 2012*

MAUKASTA HANUKKA- JA JOULUAIKAA!

Hanukkaa eli valon juhlaa vietetään makabilaiskapinan aikana 100-luvulla eKr tapahtuneen Jerusalemin temppelin uudelleen vihkimisen muistoksi. Sitä vietetään kahdeksan yön ja päivän ajan kislevkuun 25. päivästä alkaen. Tänä vuonna se osuu ajalle 8.–16. joulukuuta.

Noin vuonna 175 eKr Antiokhos IV Epifanesin armeija valloitti Jerusalemin. Temppleri ryöstettiin, temppelipalvelukset lakkautettiin, ympärileikkaus kiellettiin, ja temppelin alttarilla määrättiin uhrattavaksi sikoja. Uskontona juutalaisuus julistettiin laittomaksi.

Tämä aiheutti suuren kansannousun, jota johti ylipappi Mattatias viiden poikansa kanssa. Joukkojensa vähyydestä huolimatta he onnistuivat taistelussa suurvallan armeijaa vastaan niin, että temppleri saatiin haltuun ja vihittiin uudelleen.

Hanukka säädettiin näihin tapahtumiin liittyvien ihmeitten juhlimiseksi. Näistä tunnetuin on öljyihme: pieni ruukku öljyä, jonka piti riittää menoran valaisuun vain yhdeksi päiväksi, riittikin kahdeksaksi päiväksi, jona aikana sitä saatiin valmistetuksi lisää.

Opetus

Tämä riemullinen juhla on myös vertauskuva ja opetus. Kun kohtaamme vastoinkäymisiä, ja kun vahva sortaja yrittää murtaa sielumme, vain rohkeus ja yhteys J-laan auttaa voittoon ja johtaa valoisampaan aikaan. Öljy voidaan nähdä myös vertauskuvana puhtaasta sielusta, joka löytää tien ylöspäin, niinkuin öljy ei sekoitu veteen, vaan pysyy sen pinnalla.

Vaikka Israel voi olla vaikeiden aikojen keskellä, hanukka tuo juhlijoille valoa, iloa ja toivoa. Toivotamme Israelille ja israelilaisille rauhallista ja valoisaa juhlaa.

Juhlintaa!

Ruoka on olennainen osa juutalaisten juhlia, eikä hanukka ole mikään poikkeus. Sen aikana syödään monia erikoisherkuja, joihin kuuluvat mm. *latket* (perinteiset perunaohukaiset) ja *sufganijot* (juutalaisten munkit). Lapset leikkivät *sevivoneilla* eli *dreideleilla* (nelitahkoinen hyrrä) ja vaihtavat keskenään suklaarahoja.

Zaafraan & Co haluaa jakaa kanssanne juhla-ajan hengen ja tarjota teille hanukan ja Israelin makuja keskellä Helsinkiä, synagogan vieressä. Kaikille Jedidutin lukijoille toivotamme hauskaa joulua, iloista hanukkaa ja onnellista uutta vuotta. Poiketkaa luonamme!

Buycott ISRAEL

Tarjous* 14.9€ Norm. 18.9€ *Tarjous on voimassa 26/11/12 - 31/12/12 tästä kuponkista vastaan, Tarjous on voimassa niin kauan kuin tuotetta on varastossa.

Zaafraan & Co.
"Buycott Israel"
erikoistarjous

Aukioloajat:
Ma - Ke: 09:30 - 17:00
To: 10:30 - 17:30
Pe: 09:00 - 14:00

Osoite: Malminkatu 24, 00100 Helsinki **Netti:** www.zaafraan.fi **Puh:** 09-685-4584

Tarjoukseen sisältyy:

- 1 Purkki Pynän maan hunajaa
- 1 Pullo rypälemehua
- 1 Lattikko maissa-telepää
- +1 **Makupala Lahjaksi**

ISRAELILAISIA KANSANTANSSEJA

HELSINGISSÄ JA VANTAALLA

Agricolan kirkon liikuntasalissa maanantaisin

klo 17-18 alkeisryhmä, ohjaajana *Pirkko Nyqvist* (0400-885959)

klo 18-20 jatkoryhmä, ohjaajana *Viveca Unnérus* (044-5218221).

Kampin palvelukeskuksessa Salomonkatu 21, tiistaisin klo 11-12.30,
ohjaajana *Wim van der Kooij* (044-5210225).

Vantaan Jokirannan koululla lauantaisin klo 14-17.

Tiedustelut *Kristiina Rämö* (040-526 0646,

kristiina.ramo@fimnet.fi),

Tapani Rämö (040-526 0636, tapani.ramo@helsinki.fi).

JOENSUUSSA Hukanhaudan seurakuntatalossa, Lonikintie 18.

Tiedustelut *Sirkku-Liisa Häyhä-Karmakainen*, sirkku.hayha-karmakainen@jns.fi.

OULUSSA JA LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ voi tanssia israelilaisia kansantansseja useita kertoja viikossa. Opettajana *Merja Meir*, merja.meir@hotmail.com, p. 044-7698505.

TURUSSA Turun seudun Suomi-Israel Yhdistyksen Rakefet-tanssiryhmä ottaa jatkuvasti mukaan toimintaansa uusia harrastajia. Harjoitukset sunnuntaisin klo 18.30-21.00, os. Brahenkatu 17 B (soita ovikelloa!).
Yhteyshenkilö: *Aulikki Laitinen*, p. 040-7690489, aulikkilaitinen@gmail.com.

Tanssi viikonloppu Siikarannassa

Espoon Siikarannan opistolla järjestetään israelilaisten tanssien viikonloppu 25.–27.1.2013.

Ohjelmassa on sekä alkeis- että jatkoryhmä. Ilmoittautuminen (ennen 10.1.2013)

ja tarkemmat tiedot: *Viveca Unnérus*, p. 044-521 8221.

HEPREAA HELSINGISSÄ Kalliolan kansalaisopistossa on useita eri tasoisia

heprean kursseja, ks. www.kalliola.fi/Kalliolankansalaisopisto/Sivut/Kurssit.aspx.

Opettajana *Mila Westerberg*, mila.westerberg@gmail.com, p. 040-7235607.

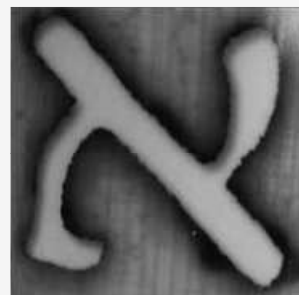
HELSINGISSÄ kokoontuu **heprean keskustelupiiri** *Ulli Ingraeuksen* kodissa,

Arkadiankatu 17 A 7 (p. 09-493550) joka toinen lauantai (parillisina viikkoina)

klo 12.30-14. Soita ja varmista kokoontuminen!

OULUN kansalaisopistossa (Kaarretie 14) kokoontuu maanantaisin klo 17.15

muutaman vuoden opiskellut **heprean jatkoryhmä** ja klo 18.50 viime syksynä aloittanut ryhmä, johon myös uudet alkajat voivat tulla. Opettajina *Ulla Keränen* ja *Anja Röpölinen*, anja.ropelinen@luukku.com, p. 050-3767387.

Lisätietoja Israel-ystävyyteen ja Israelin kulttuuriin liittyvästä toiminnasta löytyy liiton verkkosivuilta www.suomi-israel.fi. Täydennyksiä voi sinne lähettää osoitteella portaali@suomi-israel.fi.

Paula Hovav
050 409 2376

Jaana Wagner
040 527 5875

RAKENNAMME JUURI SINULLE SOPIVAN SUUNNITELMAN ASUNNON VAIHTOON.

Myymme asuntosi tai kiinteistösi parhaalla mahdollisella hinnalla ja sovitun aikataulun mukaisesti. Autamme asuntokaupan juridiikassa myös, kun myyt itsenäisesti.

Tiimimme ostoagentti on erikoistunut palvelemaan asunnon ostajia. Hän kartoittaa tarpeesi, etsii Sinulle uuden kodin ja hoitaa kaikki kaupan järjestelyt.

Seniorien asuntokysymykset ovat erityisen lähellä sydäntämme. Tiimillämme on asiantuntemusta tyydyttää senioriasiakkaiden asumistarpeet.

RUNEBERGINKATU 35 • 00100 HELSINKI
PUH. 050 560 8070 • FAX 09 454 6198
PREMIUM@REMAX.FI • WWW.REMAX-PREMIUM.FI

Rukoile rauhaa Jerusalemlle Israel rukouskalenteri. Rukousaihe joka päivälle 2013 loppuun asti, usein Raamatunkohdan tukemana. Mukana Israel-tietoa sekä juutalaiset ja kristilliset tärkeät juhlapäivät. Selkeät tekstit, 32 sivua, koko seinälle ripustettuna n. 48x31 cm. Hinta 14 € +toim. kulu 2 €. Tilaa itselle tai lahjaksi: 050 5375065 tilaukset@sananmarunontuoksua.fi www.sanmarunontuoksua.fi. Kysy edullisesta ANCJ rukouskonferenssimatkasta Israeliin 4.-18.9.2013. Aulin uusin kirja Katso totuutta silmiin on ilmestynyt. Käyttöohje elämälle. 22 €. Runo- ja valokuvakirja Ainutkertainen matka on myös mainio ja näyttävä lahjaidea, 28 €.

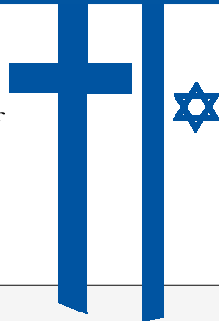
Helsingissä järjestettiin 26.11. Israel-tukimielenosoitus, jonka pääjärjestäjä oli Israel-ystävyystoimikunta.

Julkaisija/palautusosoite:

*Suomi-Israel yhdistysten liitto ry
Finland-Israel Föreningarnas Förbund rf
PL 247, 00531 Helsinki
liitto@suomi-israel.fi
www.suomi-israel.fi*

Liittohallitus (2013):

*Juha-Pekka Rissanen (pj), Reino Kurki-Suonio (varapj),
Liisa Elo, Suvi Gräsbeck, Marjatta Järvinen,
Jouni Karppanen, Juhani Korjula,
Anna-Riitta Muukkonen, Olli Palo, Juhani Pasanen,
Sirrku Salmela, Hannu Taipale.*

Jäsenyhdistykset:

**Helsingin Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Helsingfors rf**
PL 247, 00531 Helsinki
helsinki@suomi-israel.fi
050-346 1084 (pj Vesa Hirvonen)
www.suomi-israel.fi/helsinki

Haminan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
Niemenpäntie 37, 49490 Neuvoton
hamina@suomi-israel.fi
050-355 6649 (siht. Jarmo Suntio)
www.suomi-israel.fi/hamina

**Turun seudun Suomi-Israel yhdistys ry –
Åboregionens Finland-Israel Förening rf**
Tapionkaari 15, 21530 Paimio (sihteeri)
turku@suomi-israel.fi
050-372 6100 (pj Tapio Holvitie)
040-838 9659 (siht. Marjatta Järvinen)
www.suomi-israel.fi/turku

Kouvolan seudun Suomi-Israel yhdistys ry
050-538 6680 (siht. Leea Villstedt)
www.suomi-israel.fi/kouvola

**Tampereen Suomi-Israel yhdistys ry –
Föreningen Finland-Israel i Tammerfors rf**
Tampereentie 1 as. 4, 36200 Kangasala (sihteeri)
tampere@suomi-israel.fi
045-139 6293 (siht. Sirrku Salmela)
www.suomi-israel.fi/tampere

Vantaan Suomi-Israel yhdistys ry
PL 113, 01301 Vantaa
vantaa@suomi-israel.fi
044-348 8735 (pj Liisa Auruksenaho)
www.suomi-israel.fi/vantaa

Kuopion seudun Suomi-Israel yhdistys ry
Samoilijantie 8 B 1, 70200 Kuopio
040-705 3134 (siht. Heikki Juutinen)
www.suomi-israel.fi/kuopio

Jyväskylän Suomi-Israel yhdistys ry
Jenkkakuja 1 B 44, 40520 Jyväskylä
jyvaskyla@suomi-israel.fi
040-841 8207 (pj Sisko Hiltunen)
www.suomi-israel.fi/jyvaskyla

Koillis-Lapin Suomi-Israel yhdistys ry
Eteläkaari 22, 97900 Posio
040-735 7643 (pj Ulla Pätsi)
www.suomi-israel.fi/koillis-lappi

Pohjois-Karjalan Suomi-Israel yhdistys ry
Saavanlammentie 17 A, 81230 Mönni
pohjois-karjala@suomi-israel.fi
050 535 8326 (siht. Pirjo Myller)
www.suomi-israel.fi/pohjois-karjala

Jos haluat liittyä jäseneksi tai muuten tilata Jedidutin, täytä verkkolomake osoitteessa
www.suomi-israel.fi/lomake tai ota yhteys johonkin jäsenyhdistykseen.